

คู่มือการใช้งาน ทะเบียนผลงานศิลปะสะสม

ภายใต้การดูแลโดย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม
ภายใต้การดูแลโดย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สุญานีย์ อินทรักษา

หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

คำนำ

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงาน บุคลากรภายในส่วนงาน และผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าด้าน ผลงานศิลปกรรมให้สะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการตรวจสอบ การจัดเก็บ และการซ่อมแซมผลงานศิลปะ เพื่อสร้างมาตรฐานการเป็นแหล่งเรียนรู้และการจัดการระดับสากลที่ส่งเสริมให้บรรลุตามแผนการบริการวิชาการ ของหอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสมฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการ ปฏิบัติงาน รวมถึงสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าทางด้านศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชนและสังคมทั่วไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

สุญานีย์ อินทรักษา

นักช่างศิลป์

หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

๔

๑.๒ วัตถุประสงค์

๕

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๕

๑.๔ ขอบเขต

๕

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

๖

บทที่ ๒ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๑ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

๗

๒.๒ ลักษณะการปฏิบัติงาน

๗

๒.๓ บทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารจัดการ

๘

บทที่ ๓ หลักเกณฑ์วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๓.๑ การแบ่งประเภทผลงานศิลปะ

๑๐

๓.๒ การจัดเก็บข้อมูลผลงานศิลปะในรูปแบบบรรณสารสนเทศ

๑๒

๓.๓ การจัดเก็บดูแลรักษาผลงานศิลปะ

๑๒

๓.๔ การใช้งานและการสืบค้นข้อมูล

๑๓

๓.๕ การค้นคว้าข้อมูล องค์ความรู้เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนา

๑๓

๓.๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑๗

บทที่ ๔ ปัญหา และข้อเสนอแนะ

๔.๑ ข้อสังเกต

๒๒

๔.๒ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

๒๒

๔.๒ ข้อเสนอแนะ เทคนิค และแนวทางการพัฒนางาน

๒๒

ภาคผนวก

เล่มทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลโดยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๓

ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

๒๗

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

๓๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๔๑ โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มอบหมายให้ คณะวิจิตรศิลป์ เป็นผู้กำกับดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานของหอศิลปวัฒนธรรมฯ ตามประกาศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๑ ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะทำให้อศิลปวัฒนธรรมนี้มีชีวิต และความกระฉับกระเฉง (live art museum) เพื่อเป็นศูนย์กลางของการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับหน่วยงาน องค์กร ศิลปิน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

แนวคิดการมีหอศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทยคือการสร้างสาธารณสถานทางวัฒนธรรม สำหรับการเข้าถึง ศิลปะ ความรู้ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดของสังคมร่วมสมัย โดยทำหน้าที่ทั้งเป็นพื้นที่จัดแสดง สร้างสรรค์ เก็บสะสม และเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และอัตลักษณ์ของเมืองและชาติ เช่นเดียวกันกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดระยะเวลาแห่งการดำเนินกิจการของหอศิลปวัฒนธรรมได้มุ่งเน้นตาม วัตถุประสงค์และนโยบายภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ โดยเฉพาะการสนับสนุนให้มีการจัดแสดงผลงาน ศิลปะและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสื่อสารไปยังผู้เข้าชมผลงานศิลปะและผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่าง แพร่หลาย อีกทั้งยังส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางศิลปะภายใต้ความร่วมมือจากหลากหลายหน่วยงาน และด้วย บทบาทการทำหน้าที่ของหอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งการรวบรวมผลงานที่สะท้อนยุคสมัยและ พัฒนาการของวงการศิลปะไทย ให้เป็นคลังความทรงจำร่วมและฐานข้อมูลสำหรับการศึกษา วิจัย และการจัด นิทรรศการอนาคต ขยายโอกาสการเข้าถึงของสาธารณชน ผ่านการนำผลงานสะสมไปจัดแสดงหมุนเวียนและ พัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ ยังผลให้อศิลปวัฒนธรรมฯ มีผลงานศิลปะสะสมที่ทรงคุณค่า ทั้งจากการจัดโครงการ ทางศิลปะและจากการมอบผลงานโดยศิลปินหลากหลายท่าน

ดังนั้นส่วนการบริหารจัดการผลงานศิลปะสะสมซึ่งจัดทำอย่างมีมาตรฐานและง่ายต่อการสืบค้น โดยครอบคลุมมาตรการอนุรักษ์เชิงป้องกัน การควบคุมสภาพแวดล้อม การบันทึกสภาพและประวัติผลงาน ตลอดจนการกำหนดหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งผลงานและการลงทะเบียนที่เป็นระบบ เพื่อให้คอลเลกชันเติบโตอย่าง มีทิศทาง โปร่งใส ตรวจสอบย้อนกลับได้ และพร้อมต่อการใช้งานทางวิชาการและการจัดแสดงในอนาคต ทั้งหมดนี้ ทำให้ผลงานมีอายุยืนยาว ลดความเสี่ยงจากการเสื่อมสภาพ และรักษาคุณค่าทั้งเชิงสุนทรีย์ ประวัติศาสตร์ และ สังคมวัฒนธรรมของงานไว้ครบถ้วนถือเป็นส่วนสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์แห่งการอนุรักษ์และเผยแพร่ความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วัตถุประสงค์

การจัดทำคู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ๑) เพื่อสร้างระบบและกลไกการจัดเก็บผลงานศิลปะสะสม ให้เป็นไปตามวิธีและขั้นตอนตามความถูกต้อง อย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการตรวจสอบ การจัดเก็บ สืบค้น และการดูแลรักษา
- ๒) เพื่อสร้างมาตรฐานการให้บริการของหอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการพัฒนาและสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับผลงานศิลปกรรมหลากหลายรูปแบบ
- ๓) เพื่ออนุรักษ์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่าของศิลปินระดับชาติและระดับนานาชาติ

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ได้กำหนดขอบเขตงานดังนี้

- ๑) สร้างมาตรฐานสากลในการจัดการและอนุรักษ์ผลงานศิลปะอย่างเป็นระบบ
คู่มือนี้จะช่วยสร้างระบบและกลไกที่ถูกต้องตามขั้นตอนสำหรับการจัดเก็บ ตรวจสอบ สืบค้น และดูแลรักษา ผลงานศิลปะสะสม ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นไปตามมาตรฐานการเป็นแหล่งเรียนรู้และการจัดการระดับสากลที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่า
- ๒) อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าทางศิลปวัฒนธรรม
การมีทะเบียนผลงานที่ใช้งานง่ายและรวดเร็ว จะช่วยให้หน่วยงาน บุคลากร และผู้สนใจภายนอก สามารถเข้าถึงข้อมูลศิลปกรรมหลากหลายรูปแบบได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้และส่งเสริมแผนการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมทั่วไป

๑.๔ ขอบเขต

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ได้กำหนดขอบเขตงานดังนี้

คู่มือปฏิบัติงานนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลและความรู้เบื้องต้นในการจัดเก็บ ดูแลรักษาผลงานศิลปกรรมและการกำหนดรูปแบบการจัดทำทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการสืบค้นข้อมูล และบริหารจัดการผลงานศิลปกรรมอย่างมีระบบ และสนับสนุนงานด้านการจัดการเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะยังสาธารณชน จากการจัดทำทะเบียนผลงานศิลปกรรมอย่างสมบูรณ์แล้ว

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

ทะเบียนงาน (Register / Record) หมายถึง บัญชีรายชื่อ หรือเอกสารที่รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ซึ่งใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงและสำหรับการจัดการ ในบริบทนี้คือการเก็บบันทึกข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดของผลงาน

ผลงานศิลปกรรม (Work of Art / Art Object) หมายถึง วัตถุที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยเจตนาทางศิลปะ โดยครอบคลุมงานทัศนศิลป์หลากหลายรูปแบบ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย หรือสื่อผสม

ผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม (Painting) ผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการวาด ระบายสี หรือการจัดองค์ประกอบความงามอื่นบนพื้นผิวสองมิติ

ผลงานศิลปะประเภทภาพพิมพ์ (Printmaking) งานศิลปะที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดภาพหรือลวดลายจากแม่พิมพ์ลงบนวัสดุรองรับ เช่น กระดาษ หรือผ้า โดยใช้กระบวนการพิมพ์หลากหลาย

ผลงานประติมากรรม (Sculpture) เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการสร้างรูปทรง ๓ มิติ มีปริมาตร มีน้ำหนักและกินเนื้อที่ในอากาศ โดยการใช้วัสดุชนิดต่างๆ

ผลงานศิลปะประเภสื่อผสม (Mixed Media) เป็นงานศิลปะที่เกิดจากการผสมผสานสื่อ หรือวัสดุหลายชนิดเข้าด้วยกันในผลงานชิ้นเดียวกัน

ผลงานศิลปะประเภทการพิมพ์ดิจิทัล (Digital Printing) กระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพิมพ์ภาพหรือข้อความลงบนกระดาษ ผ้า พลาสติก หรือวัสดุอื่นๆ

ผลงานศิลปะภาพถ่าย (Photography) ผลงานศิลปะจากการใช้กล้องถ่ายภาพเป็นสื่อกลางทั้งกระบวนการและผลงานศิลปะเพื่อแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

บทที่ ๒

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๑ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

นักช่างศิลป์

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

นักช่างศิลป์ ซึ่งปฏิบัติงานหลักภายในหอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีภารกิจหลักดำเนินการให้ข้อมูล รายละเอียด กำหนดการ เกี่ยวกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น ภายในหอศิลปวัฒนธรรม แก่ผู้เข้าใช้บริการ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในการจัดแสดงนิทรรศการผลงานศิลปะและความสมบูรณ์ในผลงาน รวมไปถึงการให้ข้อมูล นำชม พร้อมอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าใช้บริการ ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ

๒.๒ ลักษณะการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานของนักช่างศิลป์ที่หอศิลปวัฒนธรรมฯ มีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ในการสร้างมาตรฐานการจัดการและการเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยมีแนวทางที่เน้นการบริหารจัดการข้อมูลและผลงาน ดังนี้

๑) การจัดทำและบริหารจัดการฐานข้อมูล

ปฏิบัติหน้าที่ในการบันทึกสถิติ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือนิทรรศการ เพื่อใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลรายปี โดยต้องเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านี้เข้ากับระบบทะเบียนผลงานศิลปะสะสม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อมูลการจัดแสดงและประวัติการใช้งาน

๒) การบันทึกภาพเพื่อการอนุรักษ์และอ้างอิง

รับผิดชอบในการบันทึกภาพนิทรรศการในระหว่างการจัดแสดง เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบในทะเบียนงานศิลปกรรม และเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการอนุรักษ์และการสืบค้น

๓) การควบคุมการดูแลรักษาผลงาน

ควบคุม ตรวจสอบพื้นที่ติดตั้ง รื้อถอนผลงานและองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับมาตรการการดูแลรักษาและอนุรักษ์ผลงานตามมาตรฐานของหอศิลป์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทะเบียนงานต้องมีการบันทึกสภาพ

๔) การเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง

เผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ และให้ข้อมูลและบริการผู้เข้าชมนิทรรศการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยข้อมูลที่เผยแพร่และนำเสนอต้องถูกต้องและสอดคล้องกับรายละเอียดที่ถูกรับบันทึกในระบบทะเบียนงานศิลปกรรม

ดังนั้น การปฏิบัติงานสำหรับนักช่างศิลป์จึงต้องมุ่งยึดมาตรฐานวิชาชีพ ความปลอดภัย และจรรยาบรรณ โดยวางแผนงานเป็นขั้นตอน ตั้งแต่งงานสำรวจ ประเมินสภาพ กำหนดวิธีการทำงาน เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม จัดทำทะเบียนและเอกสารประกอบ ตลอดจนกำกับควบคุมคุณภาพตามแนวคิดอนุรักษ์เชิงป้องกัน เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น แสง การบรรจุหีบห่อและขนย้าย เพื่อยืดอายุงานและลดความเสี่ยงความเสียหาย สอดคล้องตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ตามโครงสร้างหน้าที่ที่ระบุในภาระงานความรับผิดชอบ

แนวทางการปฏิบัติงานของนักช่างศิลป์ครอบคลุมทั้งทักษะเชิงช่าง มาตรฐานวิชาชีพ และธรรมาภิบาลงาน ศิลป์ เริ่มจากการวางแผนงาน กำหนดขั้นตอนและบทบาททีม ตรวจสอบสภาพชิ้นงาน จัดทำทะเบียนและเอกสารประกอบ พร้อมกำหนดมาตรการอนุรักษ์เชิงป้องกันที่เหมาะสมกับวัสดุ เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น แสง การขนย้าย และการจัดเก็บ เพื่อยืดอายุงานและป้องกันความเสียหาย ในการผลิตและออกแบบ นักช่างศิลป์ต้องสามารถออกแบบเขียน ปั้น หล่อ แกะ จัดฉากและนิทรรศการ คำนวณวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนดูแลบำรุงรักษาเครื่องมือให้พร้อมใช้งาน มีทักษะให้คำปรึกษา แนะนำและกำกับงานของผู้ร่วมงาน โดยอาศัยมาตรฐานกำหนดตำแหน่งหน้าที่และสมรรถนะที่ชัดเจน

๒.๓ บทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารจัดการ

การจัดทำคู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องต่อหลักการในการบริหารงานหอศิลปวัฒนธรรม ภายใต้การดูแลโดยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อ้างอิงการบริหารจัดการงานด้านหอศิลป์ตามบทบาทสากล ดังนี้

ในด้านแนวทางปฏิบัติสากล คณะวิชาที่จัดการเรียนการสอนด้านศิลปะ มักมีบทบาทต่อหอศิลป์ด้วยกัน โดยมีคณะกรรมการบริหารคณะ บริหารงานด้านการสนับสนุนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการสร้างความร่วมมือระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ กับหอศิลป์ โดยทำงานร่วมกับคณะกรรมการบริหารหอศิลปวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการหอศิลป์โดยตรง คณะกรรมการคณะวิชาจะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดทิศทางการเรียนการสอน วิจัย และการพัฒนาทักษะด้านศิลปะของนักศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้หอศิลป์เป็นแหล่งเรียนรู้และแสดงผลงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการนี้ยังมีหน้าที่ในการวางแผนและประสานงานด้านงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร เพื่อให้การจัดกิจกรรมศิลปะในหอศิลป์สามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาผลงานศิลปะของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการจัดอบรม เวิร์กช็อป และนิทรรศการร่วมกับหอศิลป์ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรงและพัฒนาทักษะทางศิลปะอย่างแท้จริง บทบาทนี้จึงเน้นการสนับสนุนด้านการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรทางศิลปะ ซึ่งต่างจากบทบาทของคณะกรรมการบริหารหอศิลปวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการพื้นที่และกิจกรรมของหอศิลป์โดยตรง

โดย บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหอศิลป์วัฒนธรรม จะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานของหอศิลป์ เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและสร้างพื้นที่ให้แก่ศิลปินและประชาชนทั่วไป คณะกรรมการประกอบด้วยผู้มีวิสัยทัศน์ในด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเปิดโอกาสรับข้อเสนอแนะจากทั้ง ภาคเอกชน ภาครัฐ ศิลปิน และประชาชน เพื่อสร้างความสมดุลในการใช้งานพื้นที่และกิจกรรมต่าง ๆ ในหอศิลป์ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ดูแลการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส วางแผนสนับสนุนโครงการศิลปะแต่ละประเภท รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กิจกรรมและนิทรรศการต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

อีกหนึ่งบทบาทสำคัญของคณะกรรมการคือการสร้างความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และศิลปิน เพื่อยกระดับหอศิลป์ไทยเข้าสู่เวทีนานาชาติ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแนวทางการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมแก่ประชาชน เพื่อให้หอศิลป์เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในชุมชน นอกจากนี้สามารถประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเทคโนโลยี โดยคณะกรรมการบริหารหอศิลป์วัฒนธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาล และทำหน้าที่อย่างเป็นกลางเพื่อประโยชน์สูงสุดของศิลปวัฒนธรรมและสังคมโดยรวม

บทที่ ๓

หลักเกณฑ์วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๓.๑ การแบ่งประเภทผลงานศิลปะ

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กำหนดการแบ่งประเภทผลงานศิลปะ ประกอบด้วย

๑) ผลงานจิตรกรรม (Painting) การสร้างสรรค์ภาพบนระนาบสองมิติด้วยสื่อจิตรกรรม เช่น สี น้ำหมึก หรือ เม็ดสี บนวัสดุรองอย่างผ้าใบ กระดาษ หรือผนัง โดยอาศัยทัศนธาตุและหลักองค์ประกอบศิลป์เป็นโครงสร้างทางรูป เช่น เส้น สี น้ำหนัก แสงเงา พื้นผิว และที่ว่าง ควบคุมโครงสร้างทางวัสดุและเทคนิค เพื่อก่อรูปความหมายทางสุนทรีย์ เนื้อหา และบริบทให้สื่อสารอย่างมีเอกภาพและคุณค่าทางวิชาการศิลปะ

ผลงานประเภทนี้ สามารถจัดเก็บข้อมูลโดยแยกเทคนิคการวาดภาพ เช่น สีน้ำ (Water Color) สีน้ำมัน (Oil Paint) สีอะคริลิก (Acrylic Paint) สีชอล์ค (Pastel) สีฝุ่น (Tempera) แท่งถ่านเครยอง (Crayon) หรือการวาดเส้นด้วยปากกาหรือดินสอ (Drawing) เป็นต้น

๒) ภาพพิมพ์ (Printmaking) เป็นที่ศิลปะการสร้างภาพผ่าน แม่พิมพ์ หรือ matrix แล้วถ่ายทอดลงบนวัสดุรองรับ เช่น กระดาษ เพื่อให้ได้ผลงานฉบับพิมพ์หลายชิ้นที่เทียบเท่า โดยยังเป็นผลงานต้นฉบับ ไม่ใช้งานจำลอง แบ่งหลักตามกระบวนการ

ผลงานประเภทนี้ จัดเก็บข้อมูลโดยจำแนกออกเป็นเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) ภาพพิมพ์แกะโลหะ (Engraving) ภาพพิมพ์โลหะกัดกรด (Etching) ภาพพิมพ์แผ่นแม่พิมพ์ (Lithography) ภาพพิมพ์อินทากลิโอ (Intaglio Printing) และภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen) เป็นต้น

๓) ประติมากรรม (Sculpture) เป็นศิลปะสามมิติที่สร้างรูปทรงมีปริมาตร กินพื้นที่ในอากาศ และสัมพันธ์กับแสง เงา พื้นผิว และวัสดุ โดยอาศัยกระบวนการหลัก เช่น การแกะสลัก (ลบเนื้อวัสดุ) การปั้นหรือปะติด (เพิ่มเนื้อวัสดุ) การหล่อ (ถ่ายรูปทรงผ่านแม่พิมพ์) และการประกอบขึ้นรูป ผลงานจำแนกตามมิติการรับชมเป็นแบบ นูนต่ำ นูนสูง และลอยตัว เพื่อสื่อความหมายเชิงสุนทรีย์ แนวคิด และบริบททางวัฒนธรรมร่วมสมัยหรือประเพณี

ผลงานประเภทนี้ สามารถจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยแบ่งลักษณะทางกายภาพเป็น ประติมากรรมนูนต่ำ (Low Relief) การแกะสลักที่มีส่วนที่นูนขึ้นมาเล็กน้อยจากพื้นหลัง ประติมากรรมนูนสูง (High Relief) เป็นการแกะสลักที่มีส่วนที่นูนขึ้นมาสูงจากพื้นหลังค่อนข้างมาก และประติมากรรมลอยตัว (Free-Standing Sculpture) เป็นประติมากรรมที่ไม่ติดกับพื้นหลัง สามารถมองได้รอบด้าน

๔) สื่อผสม (Mixed Media) สื่อผสมคือแนวทางสร้างสรรค์ที่นำสื่อหรือวัสดุศิลปะมากกว่าสองชนิดขึ้นไป มาผสมผสานในงานเดียว เพื่อใช้จุดเด่นของแต่ละสื่อสร้างโครงสร้างเชิงรูปแบบ เนื้อหา และประสบการณ์รับรู้ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยอาศัยทัศนธาตุและหลักองค์ประกอบศิลป์ควบคุมการทดลองเชิงวัสดุ เทคนิค และบริบท ทำให้เกิดงานได้ทั้งแบบสองมิติ สามมิติ ไปจนถึงข้ามสื่อร่วมเทคโนโลยีร่วมสมัย

เนื่องจากผลงานประเภทนี้ เป็นการผสมผสานสื่อหรือวัสดุหลายชนิดเข้าด้วยกันในผลงานชิ้นเดียวกันจึงควรสังเกตวัสดุหลักที่มีในผลงาน และสามารถจำแนกงานศิลปะสื่อผสมและจัดเก็บข้อมูลได้หลายวิธี เช่นตามประเภทของสื่อที่ใช้ เช่น การวาด การระบายสี การปะติด การประกอบ หรือตามลักษณะของผลงาน เช่น ผลงาน ๒ มิติ หรือ ๓ มิติ เป็นต้น

๕) การพิมพ์ดิจิทัล (Digital Printing) กระบวนการถ่ายทอดภาพหรือข้อความจากไฟล์คอมพิวเตอร์ลงบนวัสดุพิมพ์โดยตรง โดยไม่ต้องทำแม่พิมพ์ ทำให้งานเริ่มพิมพ์ได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น และเหมาะกับงานจำนวนน้อยหรือข้อมูลแปรผัน เช่น เวียนชื่อ-รหัสแตกต่างกันแต่ละชิ้น เทคโนโลยีหลักได้แก่ระบบอิงค์เจ็ทและระบบเลเซอร์อิเล็กทรอนิกส์ โรตารีวัสดุหลากหลายตั้งแต่กระดาษ โพลีเมอร์ ฯลฯ พร้อมควบคุมสีด้วยมาตรฐานจัดการสีเพื่อคุณภาพคงที่

ผลงานประเภทนี้ สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ตามรูปแบบการพิมพ์และวัสดุที่ใช้ ได้แก่ การพิมพ์อิงค์เจ็ท การพิมพ์ด้วยเลเซอร์ การพิมพ์ระเหิดสี การพิมพ์ลงบนเสื้อผ้าโดยตรง(DTG) และการพิมพ์บนวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ผ้า พลาสติก เป็นต้น

๖) ศิลปะภาพถ่าย (Photography) เป็นกระบวนการสร้างความหมายผ่านการบันทึกแสงบนตัวรับภาพ โดยผู้สร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุและหลักองค์ประกอบศิลป์เป็นโครงสร้างร่วมกับการเลือกช่วงขณะ มุมมอง และระนาบโฟกัส เพื่อกำกับการรับรู้และตีความเชิงสุนทรีย์และแนวคิด ภาพถ่ายจึงดำรงทั้งฐานะเอกสารความจริงเชิงดัชนี และสื่อการตีความที่ผ่านการเลือกสรร ตัดทอน และจัดวางเชิงสัญลักษณ์ อาศัยทั้งเทคนิคดั้งเดิม (กล้องฟิล์ม หอ้อมมืด) และดิจิทัล (เวิร์กโฟลว์ จัดการสี รีทัช) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางศิลป์และสังคมวัฒนธรรม

ผลงานประเภทนี้ สามารถจัดเก็บข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ภาพขาวดำ ภาพสี หรือ ภาพถ่ายเชิงศิลปะ (Fine Art Photography) และภาพถ่ายเชิงพาณิชย์ เป็นต้น กระบวนการจัดเก็บควรเก็บภาพถ่ายในที่มืด เย็น แห้ง อุณหภูมิและความชื้นคงที่ ใช้พลาสติกหรือกล่องปลอดกรด ปลอดลิกนินหรือพลาสติกอนุรักษ์ (โพลีเอสเตอร์ โพรพิลีน) จับด้วยถุงมือ เลี่ยงแสงแดดด้วยวัสดุอนุรักษ์และกระจกกรอง UV

ดังนั้น กล่าวได้ว่างานศิลปะมีวัสดุและโครงสร้างหลากหลาย จึงต้องจัดเก็บตามธรรมชาติของแต่ละชนิด จิตรกรรมบนผ้าใบต้องแห้งสะอาด แขนงแนวดิ่ง หลีกแรงกดและแสงแรง ภาพถ่ายและงานกระดาษต้องปลอดกรด ความชื้นต่ำคงที่ ประติมากรรมโลหะต้องกันความชื้นและมลพิษก๊าซกัดกร่อน ไม่ต้องควบคุมความชื้นป้องกันบดบังอเชรามิกและแก้วต้องกันแรงสั่นสะเทือน สื่อผสมต้องแยกส่วนสัมผัสที่เกิดปฏิกิริยา และสื่อดิจิทัลต้องสำรองข้อมูลหลายชุดพร้อมอัปเดตสื่อจัดเก็บตามอายุการใช้งาน

แนวทางรวมคืออนุรักษ์เชิงป้องกันและการจัดการเป็นระบบ: ควบคุมอุณหภูมิ ความชื้นคงที่ ปลอดภัยและแสงรวม บรรจุภัณฑ์ปลอดกรด ปลอดลิกนิน ใช้วัสดุเกรดอนุรักษ์ รองรับแรงและกันสั่นสะเทือน จับต้องด้วยถุงมือ จัดเก็บแยกตามวัสดุและน้ำหนัก มีชั้นหรือตู้เหล็กปิดฝุ่น ติดฉลากและทะเบียนพร้อมเมทาดาตาครบ ตรวจสอบภาพตามรอบ มีแผนขนย้ายฉุกเฉินและการควบคุมศัตรูพืชแบบบูรณาการ รวมถึงเวิร์กโฟลว์ดิจิทัลสำหรับสแกน หรือถ่ายภาพสำรองและทบทวนความเสี่ยงประจำปี

๓.๒ การจัดเก็บข้อมูลผลงานศิลปะในรูปแบบรหัสงาน

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กำหนดการจัดเก็บข้อมูลผลงานศิลปะในรูปแบบรหัสงาน โดยการใช้การเรียงลำดับตัวอักษรและตัวเลขซึ่งสามารถช่วยในการระบุข้อมูลและจัดระเบียบผลงานได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปจะใช้ตัวอักษรเพื่อระบุประเภทหรือหมวดหมู่

ของงานศิลปะ และตัวเลขเพื่อระบุหมายเลขประจำผลงาน หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และใช้สัญลักษณ์จุด (.) หรือขีดกลาง (-) คั่น ซึ่งสามารถใส่องค์ประกอบของข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

๑) **แบ่งประเภทศิลปิน** เป็น ชาวต่างชาติ (Foreigner) และ ชาวไทย (Thailand) โดยใช้อักษร ๒ ตัวแรก Fo และ Th

๒) **เรียงลำดับชื่อ-สกุลของศิลปิน** ตามตัวอักษร โดยใช้อักษรภาษาอังกฤษ ๒ ตัวแรกของชื่อและนามสกุล คั่นด้วยจุดกลาง เช่น Montien Boonma คือ Mo.Bo

๓) **ระบุปีที่จัดทำผลงาน** เป็นสากลด้วยคริสต์ศักราช (ค.ศ.)

๔) **ระบุประเภทผลงานศิลปะ** โดยใช้อักษรภาษาอังกฤษ ๒ ตัวแรก ประกอบด้วย

- จิตรกรรม (Painting)
- ภาพพิมพ์ (Printmaking)
- ประติมากรรม (Sculpture)
- สื่อผสม (Mixed Media)
- การพิมพ์ดิจิทัล (Digital Printing)
- ศิลปะภาพถ่าย (Photography)

๕) **ระบุหมายเลขประจำผลงาน** โดยใช้ตัวเลขอารบิก ซึ่งเป็นตัวเลขสากล รวมถึงหมายเลขจำนวนผลงาน ชั้นที่เท่าไรของศิลปินคนเดียวกันจำนวน ๓ หลัก เช่น 001, 002, 003 ต่อเนื่องไป ทั้งนี้หากศิลปินคนเดิมจัดทำผลงานคนละประเภท ให้นับเป็นผลงานชิ้นใหม่ เช่น ศิลปินชาวไทยชื่อ Montien Boonma จัดทำผลงานจิตรกรรม จำนวน ๑ ชิ้น ในปีค.ศ. ๒๐๐๐ และ จัดทำผลงานภาพพิมพ์จำนวน ๑ ชิ้น ในปีค.ศ. ๒๐๒๕ ให้ระบุข้อมูลเป็นรหัส เพื่อจัดเก็บ ดังนี้ ผลงานจิตรกรรมรหัส TH-Mo.Bo-2000-Pa-001 ผลงานภาพพิมพ์รหัส TH-Mo.Bo-2025-Pr-001 เป็นต้น

ในกรณีศิลปินไม่ใช่คนเดียวกันแต่มีเชื้อชาติ อักษรชื่อ-สกุล ปีที่จัดทำผลงาน ประเภทผลงานเหมือนกัน ทำให้รหัสผลงานทั้งหมดมีความซ้ำกัน ให้เพิ่มขีดด้านหลังและเพิ่มตัวเลข ๒ หลักสำหรับศิลปินคนต่อไป เช่น ศิลปินคนที่หนึ่งรหัส TH-Mo.Bo-2000-Pa-001 ศิลปินคนที่สองให้เพิ่มรหัส TH-Mo.Bo-2000-Pa-001-02 เป็นต้น

๓.๓ การจัดเก็บดูแลรักษาผลงานศิลปะ

เมื่อคัดแยกผลงานแล้วเสร็จต้องคำนึงถึงตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเก็บรักษาผลงาน เช่น ความชื้น อุณหภูมิ ความสะอาดปลอดภัยของพื้นที่ และตรวจสอบประเมินสภาพผลงานและความเปลี่ยนแปลงโดยการบันทึกข้อมูล ประกอบด้วย

๑) **ประเมินสภาพผลงานศิลปะ** โดยการตรวจสอบและประเมินสภาพทางกายภาพของผลงานศิลปะชิ้นนั้นๆ เพื่อประเมินคุณค่าและมูลค่าและแนวทางการเก็บรักษา ผู้ประเมินจะดูรายละเอียดต่างๆ เช่น สภาพการชำรุด, ความสมบูรณ์, รอยเปื้อน, รอยตำหนิ, และความเสียหายใดๆ ที่อาจส่งผลต่อมูลค่าของผลงาน

๒) **บันทึกข้อมูลเพื่อวางแผนการจัดการผลงาน** ตามวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

๓) กรณีผลงานได้รับความเสียหาย ให้จัดทำข้อมูลรายงานความเสียหายของผลงานยังผู้บริหาร และติดต่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญในผลงานประเภทดังกล่าว

๓.๔ การใช้งานและการสืบค้นข้อมูล

คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำขึ้นเพื่อแนะนำให้ผู้อื่นใช้งานระบบค้นหาผลงานศิลปะสะสมตามรหัสย่อ สามารถทำได้โดยการอธิบายถึงขั้นตอนการใช้งาน การเข้าถึงฐานข้อมูล และการแปลรหัสย่อให้เป็นข้อมูลเชิงรายละเอียดของผลงาน ในข้อมูลข้างต้น ทั้งนี้สามารถอธิบายขั้นตอนโดยมีองค์ประกอบดังนี้

- ๑) การเข้าถึงระบบ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงระบบผ่านเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือฐานข้อมูลอื่นๆที่ได้เผยแพร่
- ๒) การค้นหา แจ้งให้ทราบว่าผู้ใช้สามารถใส่รหัสย่อลงในช่องค้นหา เลือกประเภทผลงาน หรือใช้ตัวกรองเพิ่มเติมเพื่อจำกัดการค้นหา
- ๓) การแปลรหัสย่อ ผู้ใช้สามารถนำรหัสย่อมาใช้สืบค้นข้อมูลจากผู้เรียบเรียง เพื่อดูเอกสารประกอบในการค้นหาข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติม
- ๔) การแสดงผล เมื่อค้นหาผลงานแล้ว ระบบจะแสดงข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อผลงาน ศิลปิน ปีที่สร้าง และข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๕) การเข้าถึงข้อมูลเชิงรายละเอียด แจ้งให้ทราบว่าผู้ใช้สามารถคลิกผลงานเพื่อเข้าถึงหน้าข้อมูลเชิงรายละเอียด รูปภาพ หรือลิงก์ไปยังแหล่งข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติมซึ่งเป็นการพัฒนาในลำดับต่อไป

๓.๕ การค้นคว้าข้อมูล องค์ความรู้เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนา

การบริหารและจัดการด้านงานศิลปะและวัฒนธรรม มีการศึกษา จัดทำ และเผยแพร่องค์ความรู้และวิธีการที่รองรับการศึกษาค้นคว้าและเสริมสร้างความรู้ รวมถึงแนวทางการสนับสนุนการอนุรักษ์งานศิลปะจำนวนมาก เช่น

๑) งานวิจัยและงานวิชาการด้านการบริหารจัดการผลงานศิลปะและศิลปวัฒนธรรม

งานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคประชาชน กรณีศึกษาการบริหารจัดการหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ศึกษาแบบการบริหารจัดการของหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) โดยมองว่าเป็นโมเดล หอศิลป์ร่วมสมัยที่ถือเป็นโครงสร้างกึ่งรัฐ-เอกชน คือรัฐลงทุนสร้างอาคารและสนับสนุนงบประมาณ ในขณะที่มูลนิธิหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครเป็นผู้กำหนดนโยบายและบริหารงานด้วยบุคลากรมืออาชีพเพื่อให้มีความคล่องตัวสูงและใกล้เคียงมาตรฐานหอศิลป์สากล งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการแบ่งบทบาทรัฐ-มูลนิธิ การบริหารจัดการโดยผู้เชี่ยวชาญ การให้ความสำคัญกับนิทรรศการหมุนเวียน และการสร้างแหล่งเรียนรู้สาธารณะ เป็นปัจจัยที่ทำให้ BACC สามารถยกระดับคุณภาพการจัดแสดงและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้ทัดเทียมนานาชาติ พร้อมทั้งเสนอให้ใช้โมเดลนี้เป็นต้นแบบในการพัฒนาหอศิลป์และพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยอื่น ๆ ในไทย (ธีรรัช พินุลศิริ, ๒๕๖๕)

งานวิจัยการบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย ศึกษารูปแบบและลักษณะการบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย วิเคราะห์โครงสร้าง องค์กร งบประมาณ บุคลากร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของหอศิลป์รัฐ เช่น ความล่าช้าทางระบบราชการ ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย และข้อจำกัดด้านมาตรฐานการอนุรักษ์และจัดแสดงผลงานเมื่อเทียบกับหอศิลป์ระดับนานาชาติ ผลการศึกษาเสนอแนวทางการยกระดับหอศิลป์ของรัฐให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น เช่น การเพิ่มความเป็นอิสระเชิงโครงสร้าง การใช้บุคลากรมืออาชีพเฉพาะทาง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหอศิลป์ต่างประเทศ เพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้ในบริบทไทย (กมลวรรณ จันทวร, ๒๕๕๕)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหอศิลป์พิงพุกซ์ จังหวัดน่าน ศึกษาแนวทางการจัดการหอศิลป์พิงพุกซ์ จังหวัดน่าน ทั้งด้านโครงสร้างองค์กร การดูแลรักษาผลงาน การจัดนิทรรศการ และการสร้างผู้ชม โดยใช้กรอบคิดการจัดการศิลปะและวัฒนธรรมร่วมสมัยเพื่อพัฒนาหอศิลป์ท้องถิ่นให้มีคุณภาพเชิงระบบและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหอศิลป์สากล ผลวิจัยเสนอโมเดลการจัดการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจด้านศิลปะร่วมสมัย การบริหารทรัพยากรบุคคลและอาสาสมัคร การพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์ผลงานให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนการใช้เครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันศิลปะระดับประเทศเพื่อยกระดับศักยภาพของหอศิลป์ในระดับภูมิภาค (สิทธิรัช ธิติกุลเกษมศักดิ์, ๒๕๕๙)

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติในประเทศไทย โดยศึกษาโครงสร้างการจัดงาน กระบวนการคัดเลือกศิลปินภัณฑารักษ์ การพัฒนาเนื้อหา และการตลาดเชิงวัฒนธรรม เปรียบเทียบกับเทศกาลภาพยนตร์ต่างประเทศเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีและสามารถยกระดับเทศกาลไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล ผลการวิจัยเสนอโมเดลการจัดเทศกาลที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนศิลปินและสถาบันการศึกษา การสร้างระบบบริหารโครงการอย่างมืออาชีพ และการใช้เทศกาลเป็น “แพลตฟอร์ม” ผลักดันวงการภาพยนตร์ร่วมสมัยไทยสู่เวทีนานาชาติ (กรรณ เกตุเวช, ๒๕๖๓)

งานศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการมหรหรรณศิลป์ร่วมสมัยนานาชาติเพื่อสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษามหรหรรณศิลป์ร่วมสมัยนานาชาติ Thailand Biennale ศึกษากระบวนการจัดงานศิลปะวัฒนธรรม โดยเน้นการวิเคราะห์ “กระบวนการคัดเลือกภัณฑารักษ์” และ “การวางมาตรฐานระดับสากลของการจัดงานตามรูปแบบและประเภทของงาน” เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดงานศิลปะและวัฒนธรรมของหน่วยงานรัฐ รายงานเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติ เช่น การสร้างเกณฑ์การคัดเลือกภัณฑารักษ์ตามความเชี่ยวชาญ การออกแบบมาตรฐานด้านการดูแลผลงาน ความปลอดภัย การสื่อสารนิทรรศการ และการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐ-เอกชน เพื่อให้การจัดงานศิลปะวัฒนธรรมของไทยมีมาตรฐานเทียบได้กับต่างประเทศ (สมลักษณ์ คล่องแคล่ว, ๒๕๖๕)

งานวิจัยด้านการบริหารจัดการศิลปะและศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทยสะท้อนถึงความพยายามยกระดับมาตรฐานการจัดการให้เทียบเท่าสากล โดยเน้นการสร้างโครงสร้างที่มีความคล่องตัวและใช้บุคลากรมืออาชีพ กรณีศึกษาหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) แสดงให้เห็นโมเดลความร่วมมือระหว่างรัฐและมูลนิธิซึ่งช่วยลดข้อจำกัดของระบบราชการและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ขณะที่งานวิจัยเกี่ยวกับหอศิลป์ของรัฐ

ชี้ให้เห็นปัญหาความล่าช้าและข้อจำกัดด้านมาตรฐาน พร้อมเสนอแนวทางเพิ่มความเป็นอิสระและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ งานศึกษาหอศิลป์ท้องถิ่น เช่น ฟิงพุกซ์ จังหวัดน่าน มุ่งพัฒนาโครงสร้างองค์กรและมาตรการอนุรักษ์ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับเทศกาลภาพถ่ายและมหรหรรรมศิลปะร่วมสมัยเน้นการบริหารจัดงานอย่างมืออาชีพ การคัดเลือกภัณฑารักษ์ตามความเชี่ยวชาญ และการสร้างแพลตฟอร์มเพื่อผลักดันศิลปะไทยสู่เวทีโลก โดยรวม งานวิจัยเหล่านี้ชี้ว่าการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมต้องอาศัยความร่วมมือหลายภาคส่วน การใช้บุคลากรเฉพาะทาง และการยึดมาตรฐานสากลเพื่อเพิ่มคุณภาพและศักยภาพการแข่งขันในระดับนานาชาติ

มหาวิทยาลัยมิวสิกและศิลปะแห่งเวียนนา (mdw) และ Burgundy School of Business ในฝรั่งเศส มักเน้นการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ การผลิต กระจาย บริโภค ตัวกลาง และการรับรู้ผลงานศิลปะ รวมถึงการจัดการองค์กรวัฒนธรรม การวางนโยบาย การบริหารจัดการทรัพยากร และการพัฒนาศักยภาพของศิลปินและองค์กรวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ งานวิจัยเหล่านี้มักใช้แนวทางข้ามศาสตร์ (interdisciplinary) ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐศาสตร์ กฎหมาย สังคมศาสตร์ และการเมือง เพื่อให้เข้าใจปัญหาและโอกาสในภาคศิลปวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ต่างประเทศมักเน้นการศึกษาโมเดลการบริหารจัดการที่หลากหลาย เช่น การบริหารแบบร่วมมือ (co-management) การนำร่วม (co-leadership) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (participative leadership) และการบริหารแบบแนวนอน (horizontal governance) ซึ่งช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของศิลปินและองค์กรวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยยังศึกษาบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการสนับสนุนและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เช่น การให้ทุนสนับสนุน การจัดตั้งองค์กรวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ และการพัฒนานโยบายที่เอื้อต่อการเติบโตของศิลปวัฒนธรรม (Dagmar Abfalter, Tatjana Nikolić & Seo Young Cho, ๒๐๒๕)

การบริหารจัดการหอศิลปวัฒนธรรมควรมุ่งสร้างระบบที่มีความคล่องตัวและมาตรฐานสากล โดยเริ่มจากการปรับโครงสร้างองค์กรให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น เช่น ใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและมูลนิธิเพื่อลดข้อจำกัดของระบบราชการ พร้อมทั้งคัดเลือกบุคลากรมืออาชีพเฉพาะทางด้านศิลปะร่วมสมัยและการอนุรักษ์ผลงาน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดแสดง นอกจากนี้ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหอศิลป์และสถาบันศิลปะทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และจัดนิทรรศการหมุนเวียนระดับนานาชาติ อีกทั้งต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้หอศิลป์เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมที่เข้าถึงได้ สุดท้ายควรกำหนดมาตรฐานการดูแลผลงานและความปลอดภัยตามแนวทางสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยกระดับศักยภาพของหอศิลป์ไทยให้แข่งขันได้ในเวทีโลก

๒) แนวทางการอนุรักษ์งานศิลปะตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะไทย

การอนุรักษ์งานศิลปะในประเทศไทย ได้รับการส่งเสริมโดยสถาบันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และศูนย์พิพิธภัณฑสถานต่างๆ โดยมุ่งเน้นมาตรการที่ช่วยป้องกันความเสียหายต่อผลงาน เช่น การควบคุมสภาพแวดล้อม (ความชื้น อุณหภูมิ) การซ่อมแซมโดยผู้เชี่ยวชาญ และการจัดเก็บอย่างมีระบบตามหลักสากล นอกจากนี้ยังให้

ความสำคัญกับการสร้างความรู้และการให้บริการการเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการศึกษาและการวิจัยอย่างยั่งยืน โดยสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น การศึกษาและวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการอนุรักษ์งานศิลปะไทย ต้องมีการวิเคราะห์วัสดุ วิธีการสร้างสรรค์ และประวัติศาสตร์ของผลงานศิลปะอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความหมาย คุณค่า และสาเหตุการเสื่อมสภาพของงานศิลปะได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการสากล โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การถ่ายภาพด้วยแสงเฉพาะ การวิเคราะห์ทางเคมี และการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงและวางแผนการอนุรักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ratchaneekorn Sae-Wang, ๒๐๑๗) รวมทั้ง การอนุรักษ์งานศิลปะไทยโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การสแกน ๓ มิติ การถ่ายภาพดิจิทัล และการจัดเก็บข้อมูลในระบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถเก็บรักษาและเผยแพร่ข้อมูลของงานศิลปะไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถจำลองหรือฟื้นฟูผลงานศิลปะที่เสียหายหรือสูญหายได้ ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล (สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๔)

นอกจากนี้ วิธีการของผู้เชี่ยวชาญในด้านศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นศิลปิน หรือช่างศิลป์ อาจใช้วิธีการการอนุรักษ์เชิงป้องกันคือการดูแลสุขภาพแวดล้อมรอบตัวงานศิลปะ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพ เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น แสง และมลภาวะต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อวัสดุของงานศิลปะ การจัดเก็บในที่ปลอดภัย และการตรวจสอบสภาพอย่างสม่ำเสมอ ช่วยยืดอายุการใช้งานของงานศิลปะไทยให้ยาวนานยิ่งขึ้น (ดุสิตา อัมมรัตน์, ๒๕๖๕) การพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ร่วมสมัย โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการอนุรักษ์งานศิลปะไทย เช่น การใช้สารเคมีเฉพาะทางในการฟื้นฟู หรือการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูล ทำให้กระบวนการอนุรักษ์มีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถเผยแพร่ความรู้และเทคนิค ให้กับนักอนุรักษ์และผู้สนใจทั่วไป (กลุ่มอนุรักษ์จิตรกรรมและประติมากรรม สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, มปป)

อีกแนวทางสำคัญคือการใช้มาตรฐานการบูรณะ (Restoration) ที่ยึดหลักความเป็นกลางและการคงสภาพดั้งเดิม โดยต้องหลีกเลี่ยงการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือเพิ่มองค์ประกอบที่ไม่ใช่ของเดิม การบูรณะควรใช้วัสดุและเทคนิคที่สามารถย้อนกลับได้ (Reversible Methods) เพื่อไม่ทำลายคุณค่าดั้งเดิมของผลงาน พร้อมทั้งอ้างอิงแนวทางจากองค์กรสากล เช่น ICOM และ ICCROM ในการกำหนดมาตรฐานการดูแลและบูรณะ นอกจากนี้ควรสร้างระบบการตรวจสอบและประเมินสภาพผลงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อป้องกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุ การอนุรักษ์ตามมาตรฐานสากลไม่เพียงรักษาสภาพงานศิลปะไทยให้คงอยู่ แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดแสดงและสร้างความเชื่อมั่นในระดับนานาชาติ ทำให้ศิลปะไทยสามารถแข่งขันและเผยแพร่คุณค่าได้อย่างยั่งยืน

๓) การบริหารจัดการทะเบียนผลงานศิลปะในพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ในประเทศไทย

หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และหอศิลป์แห่งชาติต่างใช้ระบบบริหารจัดการผลงานศิลปะที่เป็นมาตรฐาน โดยเฉพาะระบบทะเบียนผลงานที่มีการบันทึกรหัสเฉพาะของแต่ละชิ้นงาน ทำให้สามารถจัดเก็บข้อมูล

ได้อย่างเป็นระบบและสืบค้นรวดเร็ว ระบบนี้ยังรองรับข้อมูลรายละเอียดเชิงลึก เช่น ชื่อศิลปิน ปีที่สร้างและเทคนิคการทำงาน อีกทั้งยังเผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์เพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงและศึกษาได้สะดวก

การจัดทำทะเบียนผลงานศิลปะหมายถึงการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของผลงานแต่ละชิ้น เช่น ชื่อผลงาน ชื่อศิลปิน ปีที่สร้าง วัสดุ ขนาด ประวัติความเป็นมา และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม และจัดแสดงผลงานได้อย่างเป็นระบบ ผู้ปฏิบัติงานมักจะเป็น “นายทะเบียน” ที่ทำหน้าที่จัดเก็บและบันทึกข้อมูลในรูปแบบเอกสารหรือดิจิทัล โดยสถานที่ดำเนินการมักอยู่ในห้องข้อมูลหรือห้องเก็บวัตถุ ซึ่งต้องมีความปลอดภัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๖๑) ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ในประเทศไทยมีการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการทะเบียนผลงานศิลปะ เช่น โปรแกรม Museum-Management ที่สามารถจัดเก็บข้อมูล รูปภาพ และรายละเอียดของผลงานแต่ละชิ้นได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้สามารถค้นหา ตรวจสอบ และรายงานข้อมูลได้รวดเร็ว รวมถึงสามารถจัดหมวดหมู่และค้นหาผลงานตามลักษณะต่างๆ ได้ตามต้องการ ระบบดังกล่าวช่วยลดข้อผิดพลาดจากการจัดการด้วยมือ และเพิ่มความปลอดภัยของข้อมูล (ยุวดี เรืองวิศรุตพงศ์, ๒๕๖๐)

การบริหารจัดการทะเบียนผลงานศิลปะยังรวมถึงการรักษาความปลอดภัยและอนุรักษ์ผลงาน โดยต้องมีมาตรการในการเก็บรักษา เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น แสง และการป้องกันการโจรกรรม รวมถึงการจัดทำแผนฉุกเฉินกรณีเกิดภัยพิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปกป้องมรดกทางศิลปะให้คงอยู่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังต้องมีการตรวจสอบและบันทึกสถานะของผลงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถวางแผนการอนุรักษ์ได้อย่างทันท่วงที (ชโนดม เตชะศิริเชษฐ์, ๒๕๕๙)

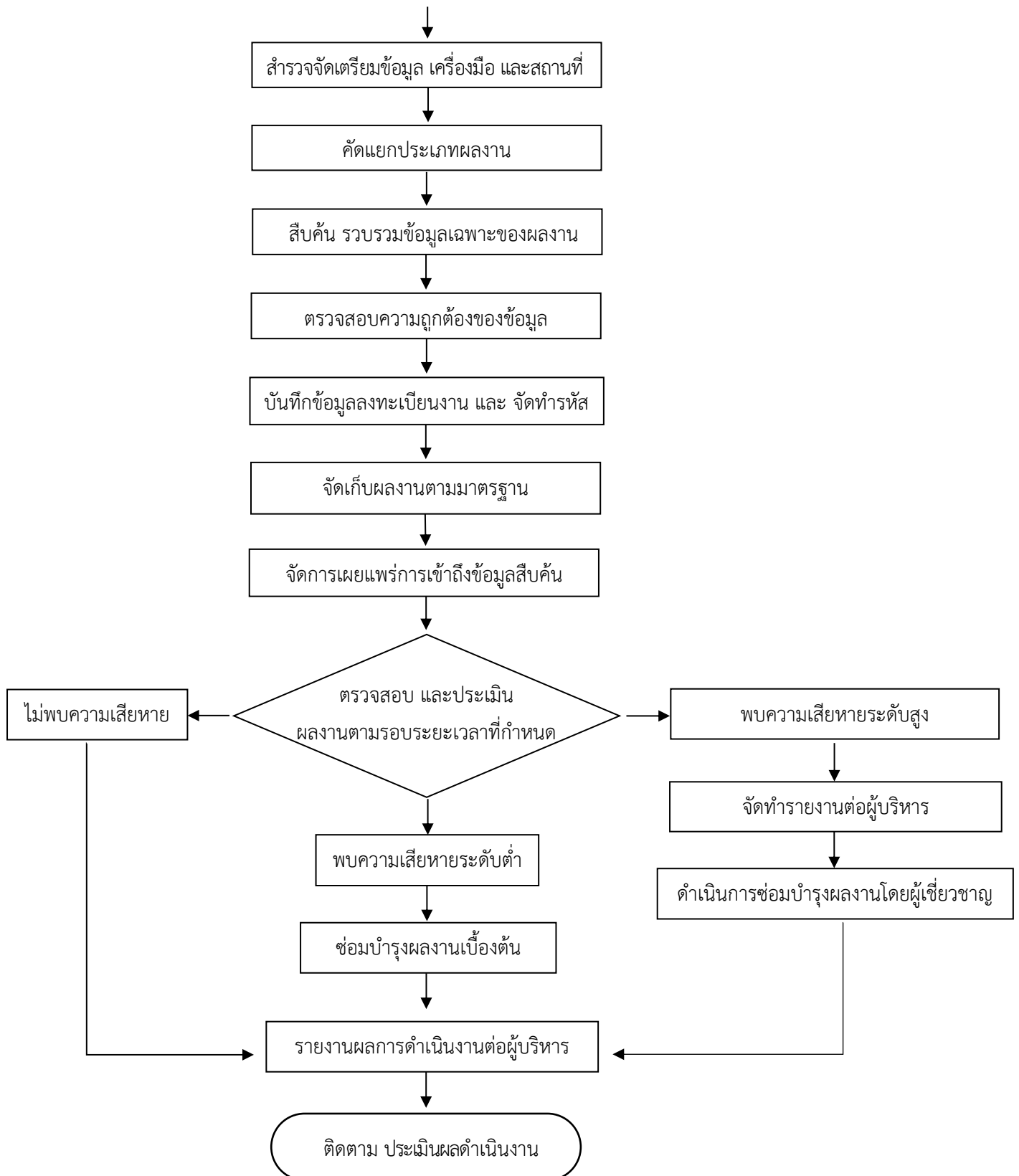
๓.๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การจัดทำทะเบียนผลงานศิลปะสะสม จัดทำภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีขั้นตอน ดังนี้

๑. วางแผนการดำเนินการ
๒. สำรวจจัดเตรียมข้อมูล เครื่องมือ และสถานที่
๓. คัดแยกประเภทผลงาน
๔. สืบค้น รวบรวมข้อมูลเฉพาะของผลงาน
๕. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
๖. บันทึกข้อมูลลงทะเบียนงาน และ จัดทำรหัสทะเบียนผลงาน
๗. จัดเก็บผลงานตามมาตรฐาน
๘. จัดการเผยแพร่การเข้าถึงข้อมูลสืบค้นผลงาน
๙. ตรวจสอบ และประเมินผลงาน ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด
๑๐. จัดทำรายงานต่อผู้บริหาร
๑๑. ดำเนินการซ่อมบำรุงผลงานศิลปะ ตามระดับความเสียหาย

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flow Chart) การจัดทำทะเบียนข้อมูลผลงานศิลปะสะสม

วางแผนการดำเนินการ

ตารางขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดทำทะเบียนข้อมูลผลงานศิลปะสะสม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	รายละเอียด	ระยะเวลา	หน่วยงาน	ส่วนเกี่ยวข้อง	ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง
วางแผนการดำเนินการ	จัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับผลงานที่มีอยู่เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร และประสานงานส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน กำหนดขอบเขตการดำเนินการ	๗ – ๑๔ วัน และขึ้นอยู่กับ การประชุม	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- คณะกรรมการบริหารคณะวิจิตรศิลป์ - คณะกรรมการบริหารหอศิลป์ฯ - บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	- ประกาศมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เรื่อง แนวทางการ ใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ - ข้อบังคับ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ว่าด้วยการบริหาร ทรัพย์สิน พ.ศ. 2552
สำรวจจัดเตรียมข้อมูล เครื่องมือ และสถานที่	สำรวจผลงาน อุปกรณ์เครื่องมือ และจัดเตรียมสถานที่สำหรับการดำเนินการ	๓ – ๕ วัน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
คัดแยกประเภทผลงาน	คัดแยกประเภทผลงานโดยแบ่งตามประเภทการจัดเก็บ ด้วยรูปแบบผลงาน	๓ – ๕ วัน หรือขึ้นอยู่กับ จำนวนผลงาน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
สืบค้น รวบรวมข้อมูลเฉพาะของผลงาน	สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลเฉพาะบุคคล ข้อมูลสาธารณะ และบันทึก	๓ – ๗ วัน หรือขึ้นอยู่กับ สถานะผลงาน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้รับสืบค้นเพิ่มเติม เช่นเมื่อทราบชื่อเจ้าของผลงาน พยายามติดต่อสอบถามเพื่อยืนยัน เป็นต้น	๓ – ๕ วัน หรือขึ้นอยู่กับ สถานะผลงาน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
บันทึกข้อมูลลงทะเบียนงาน และ จัดทำรหัส	บันทึกข้อมูลที่มีลงในทะเบียนผลงาน จัดทำรหัสผลงาน เพื่อควบคุมการติดตามสืบค้น ด้วยรหัส	๓ – ๕ วัน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	

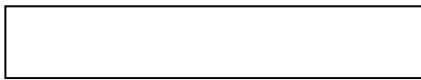
จัดเก็บผลงานตามมาตรฐาน	จัดเก็บผลงานให้ตรงตามมาตรฐาน เหมาะสม แก่การสืบค้น ดูแลรักษา	๓ – ๕ วันทำการ	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
จัดการเผยแพร่การเข้าถึงข้อมูลสืบค้น	จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์สร้างช่องทางเข้าถึงการสืบค้น ข้อมูลอย่างง่ายเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ	๕ – ๗ วันทำการ	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ตรวจสอบ และประเมิน ผลงานตามรอบระยะเวลาที่กำหนด	สำรวจจัดเก็บบันทึกข้อมูลผลงานตามระยะเวลา และสำรวจสถานที่จัดเก็บพร้อมประเมิน สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อ ผลงาน บันทึก และสถานะผลงานที่พบความเสียหาย	๕ – ๗ วันทำการ	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
จัดทำรายงานต่อผู้บริหาร	จัดทำรายงานความเสียหายต่อผู้บริหารและ สืบค้นข้อมูลเพื่อนำเสนอแนวทางการซ่อมบำรุง ผลงานศิลปะ	๑ – ๕ วัน หรือขึ้นอยู่กับ สถานะผลงาน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- คณะกรรมการบริหารคณะวิจิตรศิลป์ - คณะกรรมการบริหารหอศิลป์ฯ - บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ดำเนินการซ่อมบำรุงผลงานศิลปะ	ดำเนินการซ่อมบำรุงผลงานศิลปะ ตามระดับ ความเสียหายโดยแบ่งเป็นระดับต่ำ และ ระดับสูง	๕ – ๗ วัน หรือขึ้นอยู่กับ สถานะผลงาน	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ติดตาม ประเมินผลดำเนินงาน	จัดส่งรายงานการซ่อมบำรุงต่อผู้บริหาร ติดตามและประเมินผลเพื่อบันทึกข้อมูลสถานะ ผลงานจากปัญหาที่พบ และวางแผนการจัดเก็บ ผลงานรวมถึงการเผยแพร่ผลงานในลำดับต่อไป	๕ – ๗ วัน และขึ้นอยู่กับ การประชุม	หอศิลปวัฒนธรรมฯ	- คณะกรรมการบริหารคณะวิจิตรศิลป์ - คณะกรรมการบริหารหอศิลป์ฯ - บุคคล หรือส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	

สัญลักษณ์แผนผัง (Flow Chart)
แสดงลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานแต่ละขั้นตอน

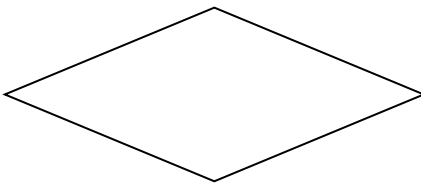
=

จุดเริ่มต้น และสิ้นสุดการทำงาน

=

ขั้นตอนการทำงานในลำดับนั้น

=

จุดตัดสินใจปฏิบัติในขั้นตอนที่แตกต่าง

=

ทิศทางการทำงาน

บทที่ ๔

ปัญหา และข้อเสนอแนะ

๔.๑ ข้อสังเกต

การจัดทำทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ควรคำนึงถึงการอนุรักษ์ผลงานศิลปะและประโยชน์อันเกิดจากการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำไปใช้งานเป็นสำคัญ โดยมีข้อควรคำนึงถึงเป็นหลัก ดังนี้

๑. การจัดเก็บและดูแลรักษามีระบบชัดเจน สามารถป้องกันการสูญหาย ความเสียหายซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

๒. การประเมินสภาพผลงานและบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ช่วยในการวางแผนซ่อมแซมและอนุรักษ์อย่างทันเวลา

๔.๒ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การจัดทำทะเบียนข้อมูลผลงานศิลปะโดยใช้รหัสอักษรย่อมีข้อควรระวังซึ่งอาจเป็นปัญหาในการจัดทำข้อมูลและการใช้งานในด้านความถูกต้องของข้อมูล

๑. **ความถูกต้องของรหัส** เนื่องจากการจัดทำรหัสข้อมูลโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีและสืบค้นเพิ่มเติมจากแหล่งที่มาหลากหลายและจากการบันทึกข้อมูลในอดีตจึงยากต่อการตรวจสอบข้อมูล ดังนั้นจึงต้องกำหนดรหัสที่มีโครงสร้างชัดเจนและสอดคล้องกับข้อมูลผลงานจริง เพื่อหลีกเลี่ยงการสับสนหรือข้อผิดพลาดในการบันทึก และควรระวังในการแก้ไขข้อมูลกรณีที่ได้รับข้อมูลจริงในภายหลัง

๔.๓ ข้อเสนอแนะ เทคนิค และแนวทางการพัฒนางาน

เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและสามารถสืบค้นได้ง่ายควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการ ดังนี้

๑) **การตรวจสอบความถูกต้อง** ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนบันทึกลงทะเบียน เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดและให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ การจัดเก็บข้อมูลอย่างมีระบบเพื่อหลีกเลี่ยงการสูญหายของข้อมูล

๒) **ความปลอดภัยของข้อมูล** ควรมีระบบป้องกันไม่ให้ข้อมูลถูกแก้ไขโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงการสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอไปยังอุปกรณ์จัดเก็บที่ได้มาตรฐาน

๓) **การเข้าถึงและการใช้งาน** ผู้บันทึกข้อมูลต้องเข้าใจวิธีการใช้รหัสอักษรย่ออย่างถูกต้องก่อนการบันทึกข้อมูล

๔) **การอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ** ควรมีการปรับปรุงและอัปเดตข้อมูลทะเบียนผลงานศิลปะสะสมให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อป้องกันข้อมูลคลาดเคลื่อน

ภาคผนวก

เล่มทะเบียนผลงานศิลปะสะสม ภายใต้การดูแลโดยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จัดทำทะเบียนผลงานศิลปะสะสม เผยแพร่รูปแบบ Online

<https://cmu.to/CatalogueofArtworks>

จัดพิมพ์ทะเบียนผลงานศิลปะสะสม เผยแพร่รูปแบบ Onsite

ทะเบียนผลงาน

ศิลปะสะสม

ภายใต้การดูแลโดย
คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
CHIANG MAI UNIVERSITY ART AND CULTURE CENTER

จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทะเบียนผลงานศิลปะสะสม รูปแบบ Online

ทะเบียนผลงาน

ศิลปะสะสม

ภายใต้การดูแลโดย
คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชมผลงานศิลปะทางOnline ได้แล้ววันนี้ !

SCAN
ME!

<https://cmu.to/CatalogueofArtworks>

หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
CHIANG MAI UNIVERSITY ART AND CULTURE CENTER

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร.

0 5394 4833
0 5321 8280

ภาคผนวก

ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เรื่อง แนวทางการใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เพื่อให้การใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการป้องกันการทุจริต การนำทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน การเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และเพื่อให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้เกี่ยวข้อง ได้รับทราบ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตรงกัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

1. การใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะต้องใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ
2. ส่วนงานจะต้องมีการกำกับ ดูแล โดยคำนึงถึงการใช้งานทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยประหยัด คุ่มค่า และต้องมีการตรวจสอบ บำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ
3. จะต้องไม่ใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล
4. หัวหน้าส่วนงาน มีหน้าที่ควบคุมดูแลบุคลากรภายในส่วนงาน ในการใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนดโดยเคร่งครัด ในกรณีผู้ใดฝ่าฝืน จงใจปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้หัวหน้าส่วนงานลงโทษทางวินัยแก่ผู้นั้นตามสมควร และกรณีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการทุจริต และ ประพฤติมิชอบ ให้หัวหน้าส่วนงานรายงานอธิการบดี เพื่อดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

จึงประกาศมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ 27 เดือน มกราคม พ.ศ. 2566

(ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ว่าด้วยการบริหารทรัพย์สิน

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๑ และมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงกำหนดข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการบริหารทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย”	หมายความว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
“สภามหาวิทยาลัย”	หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
“อธิการบดี”	หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
“ส่วนงาน”	หมายความว่า สำนักงานสภามหาวิทยาลัย สำนักงานมหาวิทยาลัย ส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่นในสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของมหาวิทยาลัย
“คณะกรรมการ”	หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑
“คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย”	หมายความว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

ในกรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย และให้คำวินิจฉัยเป็นที่ยุติ

หมวด ๑ ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) ทรัพย์สินหมุนเวียน ได้แก่ เงินสด หรือทรัพย์สินอื่นที่คาดหมายได้ว่าจะเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือขาย หรือใช้หมดไปในรอบปีงบประมาณและปีบัญชีของมหาวิทยาลัย เช่น เงินฝากสถาบันการเงิน ตัวแลกเงิน หนี้เงิน เป็นต้น

(๒) ทรัพย์สินถาวร ได้แก่ ทรัพย์สินอันมีลักษณะคงทนและใช้ได้นานกว่ารอบปีงบประมาณและปีบัญชีของมหาวิทยาลัย เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และครุภัณฑ์ เป็นต้น

(๓) ทรัพย์สินอื่น ได้แก่ ทรัพย์สินที่ไม่อาจจัดเข้าเป็นทรัพย์สินหมุนเวียนหรือทรัพย์สินถาวรได้ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา และเงินลงทุนระยะยาว เป็นต้น

ข้อ ๖ การแลกเปลี่ยน การจำหน่ายหรือสิทธิที่ซื้อได้ด้วยเงินของมหาวิทยาลัยหรือที่มีผู้ทูลให้มหาวิทยาลัย การรับอสังหาริมทรัพย์ที่มีภาระค้ำประกัน และการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการกิจการของมหาวิทยาลัย ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

ข้อ ๗ ให้อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน อธิการบดีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการนั้น ๆ เป็นผู้ทำนิติกรรมแทนก็ได้

หมวด ๒ ทรัพย์สินหมุนเวียน

ข้อ ๘ ให้กองคลัง สำนักงานมหาวิทยาลัย เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินหมุนเวียนของมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการเงินการคลังในส่วนงานเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินหมุนเวียนของส่วนงาน

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพย์สินหมุนเวียน ตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ การเรียกหรือรับเงินเพื่อการใดก็ตามจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการเรียกหรือรับเงินตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย หรือรับเงินจากผู้ทูลให้แก่มหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๑ การเรียกหรือรับเงินตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย หรือรับเงินจากผู้ทูลให้แก่มหาวิทยาลัย ให้เงินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทันทีที่ได้รับมอบ และให้ออกใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารอื่นที่อยู่ในลักษณะที่สามารถตรวจสอบการรับเงินได้ตามข้อบังคับว่าด้วยการบริหารการเงินต่อไป

ข้อ ๑๒ การเก็บรักษา และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินหมุนเวียนให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับว่าด้วยการบริหารการเงิน

หมวด ๓ ทรัพย์สินถาวร

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอาณาเขตที่ดินของมหาวิทยาลัยเพื่อให้ส่วนงานแต่ละส่วนงานเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ

ที่ดินของมหาวิทยาลัยที่มีได้มอบหมายให้ส่วนงานใดดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะ ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานบริหารและจัดการทรัพย์สิน สำนักงานมหาวิทยาลัย

สิ่งปลูกสร้างใดตั้งอยู่บนที่ดินซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนงานใด ส่วนงานนั้นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบสิ่งปลูกสร้างนั้น

ข้อ ๑๔ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนงานใด ส่วนงานนั้นมีหน้าที่บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบำรุงรักษาที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานบริหารและจัดการทรัพย์สิน สำนักงานมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามที่อธิการบดีกำหนด

ข้อ ๑๕ พื้นที่ใช้สอยของสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนงานใด ส่วนงานนั้นอาจนำไปจัดหาผลประโยชน์โดยการให้เช่าเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นสวัสดิการแก่นักศึกษาและปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ให้นำรายได้จากการให้เช่าไปใช้เพื่อพัฒนาส่วนงานต่อไป

การให้เช่าเพื่อประกอบกิจการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๖ ทรัพย์สินถาวรที่มีผู้ทูลให้ต้องจัดการตามเงื่อนไขของผู้ทูล ในกรณีที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต้องได้รับความยินยอมจากผู้ทูลหรือทายาท ในกรณีที่ไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏ ให้คณะกรรมการเป็นผู้อนุมัติ แล้วรายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ

ข้อ ๑๗ การบริหารจัดการครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุ

ข้อ ๑๘ กรณีนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑๕ และ ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๙ การจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนอกเหนือจากการให้เช่าตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้กระทำได้ในกรณีอื่น ๆ ด้วย เช่น การแลกเปลี่ยน หรือการจำหน่าย เป็นต้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัยกำหนด

การให้เช่าหรือการจัดหาผลประโยชน์ในกรณีอื่น ๆ ตามวรรคหนึ่งให้จัดทำเป็นหลักฐานไว้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๔ ทรัพย์สินอื่น

ข้อ ๒๐ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านงานวิจัยในส่วนงานเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์บริหารงานวิจัย สำนักงานมหาวิทยาลัย

การดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินอื่นนอกจากที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นผู้กำหนด

ข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

ให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นผู้บริหารจัดการทรัพย์สินอื่นนอกจากทรัพย์สินทางปัญญาตามที่กล่าวมาในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๒ ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น หรือสิทธิขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์ที่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยได้ประดิษฐ์ขึ้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

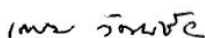
ข้อ ๒๓ ทรัพย์สินทางปัญญาอาจนำไปจัดหาผลประโยชน์ได้โดยการจำหน่ายสิทธิ หรือการเผยแพร่โดยมีค่าตอบแทน หรือวิธีการอื่น ๆ ตามที่คณะทำงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนด

การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอื่นนอกจากที่กล่าวมาในวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง หรือวิธีการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

บทเฉพาะกาล

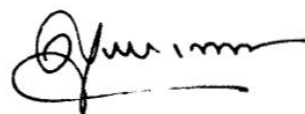
ข้อ ๒๔ ในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานตาม ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาแทนไปพลางก่อน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เกษม วัฒนชัย)

นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

Happening and Friends. (ม.ป.ป.). ศิลปะร่วมสมัย: เส้นทางและความหมายของศิลปะในยุคใหม่. สืบค้นจาก <https://happeningandfriends.com/article-detail/376?lang=th>

Joshua Price. (๒๕๖๗). วิธีดูแลภาพวาดต้นฉบับ: เคล็ดลับการอนุรักษ์และการจัดแสดงผลงานศิลปะของคุณ. Made-in-China. https://insights.made-in-china.com/th/How-to-Care-for-Original-Art-Paintings-Tips-for-Preserving-and-Displaying-Your-Artwork_iTYGwMWosQDJ.html

Wijit. (๒๕๖๘). เคล็ดลับการอนุรักษ์งานศิลปะ. สืบค้นจาก <https://www.wijit.co/blog/art-preservation-tips>

กมลวรรณ จันทวร. (๒๕๕๕). การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรรณ เกตุเวช. (๒๕๖๓). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทศกาลภาพถ่ายนานาชาติ (ศิลปกรรม-ศาสตรดุษฎีบัณฑิตบัณฑิต สาขาศิลปะและการออกแบบ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมาของศิลปะไทย. สืบค้นจาก https://www.m-culture.go.th/moc_th/article/๙๑๕/

กลุ่มอนุรักษ์จิตรกรรมและประติมากรรม สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร. (มปป). องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์จิตรกรรมประเภทจิตรกรรมบนเฟรมผ้าใบ. (ออนไลน์) จากเว็บไซต์ <http://digital.nlt.go.th/dlib/files/original/401434971fdb7982909b282f89587982.pdf>

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). ประเภทของงานศิลปะ. สืบค้นจาก https://www.finearts.cmu.ac.th/e_doc/57/105114/02.pdf

ครูปอ. (ม.ป.ป.). ประติมากรรมสื่อผสม. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/view/artroomkrupor/หน้าแรก/หกตลก/ประติมากรรมสื่อผสม>

จิราภรณ์ อรัณยนาท. (๒๕๖๕). การจัดเก็บภาพเขียนสีน้ำมันอย่างถูกวิธี. สืบค้นจาก <https://sac.gallery/blog/38/>

ชโนดม เตชะศิริเชษฐ์. (๒๕๕๙). การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ของ “ARTLONGA” ธุรกิจให้บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดุสิตา อิมอาร์มณ. (๒๕๖๕). Art Conservation ๑๐๑: พื้นฐานการอนุรักษ์งานศิลปะและสิ่งมีคุณค่าทางใจสำหรับนักสะสมทุกคน. (ออนไลน์) สืบค้นจาก <https://happeningandfriends.com/article-detail/376?lang=th>

ธัญญ์นิษา ทองชัย. (๒๕๖๔). การศึกษาประติมากรรมร่วมสมัยในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นจาก https://sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/3e54ac8f-38b3-4857-804f-1fa11db89687/MA_Yanisa_Thongchay.pdf?attempt=2

ธีรรัชช์ พิบูลศิริ. (๒๕๖๕). การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคประชาชนกรณีศึกษาการบริหารจัดการหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยุวดี เรื่องวิศรุตพงศ์. (๒๕๖๐). การพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลผลงานศิลปะกรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุนทรีศาสตร์เพื่อการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมลักษณ์ คล่องแคล่ว. (๒๕๖๕). การบริหารจัดการมหรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติเพื่อสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษามหรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ Thailand Biennale. (รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่น ๙๖) วิทยาลัยนักรบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๖๔). โครงการจัดทำวิทัศน์องค์ความรู้การอนุรักษ์สรวงรักษาลงานศิลปกรรม. (ออนไลน์) สืบค้นจาก <https://www.cuartculture.chula.ac.th/article/6114/>

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (๒๕๖๑). การจัดทำทะเบียนวัตถุพิพิธภัณฑ์ (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

สิทธิชัย อติกุลเกษมศักดิ์. (๒๕๕๙). แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหอศิลป์พิงพุกษ์จังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Dagmar Abfalter, Tatjana Nikolić, Seo Young Cho. (๒๐๒๕). Arts & Cultural Management and Cultural Economics. (Online) สืบค้นจาก <https://www.mdw.ac.at/ikm/research/arts-and-culture/>

Ratchaneekorn Sae-Wang. (๒๐๑๗). Cultural Heritage Management in Thailand :Common Barrier and the Possible Way to Survive. Silpakorn University Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts. ๑๗(๒), pp. ๑๓๓-๑๖๐, สืบค้นจาก <https://www.thaiscience.info/journals/Article/SUIJ/10986844.pdf>

หมายเหตุ: คู่มือการใช้งานทะเบียนผลงานศิลปะสะสม
ภายใต้การดูแลโดย คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร. 0 5394 4833 หรือ 0 5321 8280